

Zitting 1982–1983

17 555

Kabinetshformatie 1982

Nr. 51

BRIEF VAN DE MINISTER-PRESIDENT, MINISTER VAN ALGEMENE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 31 januari 1983

In het regeerakkoord en in de regeringsverklaring is melding gemaakt van een aantal voornemens die onder het hoofd «deregulering» gebracht kunnen worden. Ik meen er goed aan te doen u hierbij, nu binnen het kabinet ter zake nadere besluitvorming heeft plaatsgevonden, een overzicht te geven van de verschillende activiteiten, die ter uitvoering van deze voornemens ondernomen zullen worden, dan wel reeds in gang gezet zijn. Ter inleiding wil ik hierbij het volgende opmerken.

Bij het vraagstuk van regulering en deregulering gaat het in de eerste plaats om de doorzichtigheid van de verhoudingen tussen de overheid en de deelnemers aan het maatschappelijk verkeer. De voortschrijdende regel dichtheid heeft ertoe geleid dat degenen tot wie de regels zich richten, het overzicht over en het inzicht in wat de overheid aan rechten toekent of verplichtingen oplegt, dreigen te verliezen. Op grond van rechtvaardigheids- of doelmatigheidsoverwegingen tot het uiterste verfijnde complexen van regelgeving worden niet meer begrepen en verliezen daardoor, zeker ten dele, hun effectiviteit. Het geheel van algemene en specifieke normen waaraan men zich in het maatschappelijk verkeer moet houden, levert voor de betrokkenen meer en meer een last in tijd en geld op, zonder dat daartegenover voor hen of voor de samenleving aanwijsbare voordelen staan.

De overheid zelf wordt overbelast; de besluitvormings- en uitvoeringslasten van het totale regelbestand worden langzamerhand zo groot dat daartegen geen organisatorische maatregelen meer opgewassen zijn. Louter door zijn omvang en ingewikkeldheid dreigt het bestaande regelbestand een steeds grotere belemmering te worden voor een tijdige en passende reactie van de overheid op nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen.

Hier ligt waarschijnlijk een belangrijke oorzaak van verstoorde verhoudingen met de overheid. Regels die als belastend worden ervaren en waarvan de zin onduidelijk is, worden niet meer als vanzelfsprekend nageleefd. Zij geven aanleiding tot conflicten, tussen overheid en burger, en tussen burgers onderling. De bestuurlijke controle op de naleving van

de door de overheid gestelde normen en de handhaving van die regels stellen groeiende eisen, waaraan, een uitbreiding van het apparaat ten spijt, niet meer kan worden voldaan. Recht waarvan de handhaving onzeker wordt, omdat deze niet meer voldoende gewaarborgd kan worden, verliest aan kwaliteit. Dat hier op den duur risico's voor de rechtsstaat liggen, behoeft geen nadere toelichting.

In onze democratische rechtsstaat worden de verhoudingen tussen staat en deelnemers aan het maatschappelijk verkeer door het recht beheerst. Zo is het ingrijpen van de overheid in de privésfeer van de burger aan de controle van de rechter onderworpen. Naarmate dat ingrijpen indringender wordt, plegen de formele waarborgen voor de burgers zwaarder te worden aangezet. De voortschrijdende regulering roept de behoefte aan rechtsbescherming op en leidt onherroepelijk tot een overbelasting van de rechterlijke macht. Afgezien van de daaruit voortvloeiende uitgaven – zij zijn aanzienlijk – veroorzaakt de tussenkomst van de rechter zowel in de overheids sfeer als in de particuliere sfeer zeer aanzienlijke lasten aan tijd en geld, die niet direct zichtbaar zijn.

Deregulering staat niet gelijk met het zonder meer afschaffen van regels. Stroomlijning, vereenvoudiging en vermindering van regelgeving op alle gebieden waarop de staat thans optreedt, zal – althans ten dele – het antwoord moeten geven op de hierboven heel schetsmatig omschreven problematiek. Geen beleidsterrein mag bij voorbaat uitgesloten worden van een kritische toetsing van het daarvoor geldende of in voorbereiding zijnde regelbestand. Meer dan voorheen zal terughoudendheid moeten worden betracht ten aanzien van het tot stand brengen van nieuwe regelingen.

De problematiek van regulering en deregulering zal in een aantal projecten worden aangepakt. In een project komen onder meer de uitgangspunten aan de orde, terwijl de andere projecten meer gericht zijn op de economische ontwikkeling. Zulks hangt samen met de omstandigheid dat in de sfeer van het bedrijfsleven de hierboven gesignaleerde nadelen van een te dicht geweven net van regels in het bijzonder worden gevoeld. Onder de huidige economische omstandigheden is het van vitaal belang dat bedrijven in de gelegenheid zijn om, wanneer zich daartoe mogelijkheden voordoen, snel nieuwe activiteiten tot ontwikkeling te brengen. Aan het voortbestaan van vele ondernemingen en de daarmee verbonden werkgelegenheid kan door lastenverlichting in de vorm van stroomlijning, vereenvoudiging of vermindering van regelgeving een bijdrage worden geleverd. Per project volgt hieronder een korte aanduiding van de werkzaamheden en samenstelling van de daarbij betrokken commissie of stuurgroep.

Project 1

De in acht te nemen uitgangspunten zullen op de grondslag van het hierboven in de inleiding gestelde worden ontwikkeld en uitgewerkt in de nota inzake regulering en deregulering, die zoals in de regeringsverklaring is aangekondigd, onder eerste verantwoordelijkheid van de Minister van Justitie zal worden uitgebracht. Deze nota zal tevens, zo is de bedoeling, een concrete aanzet tot deregulering dienen te geven, doordat daarin voorstellen tot stroomlijning, vereenvoudiging of vermindering van bepaalde bestanden van regelgeving worden gedaan. Met de voorbereiding van deze nota zal een commissie worden belast, die onder voorzitterschap zal staan van mr. L. A. Geelhoed, lid van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid. In deze commissie zullen vertegenwoordigd zijn de Departementen van Algemene Zaken, Justitie, Binnenlandse Zaken, Financiën, Onderwijs en Wetenschappen, Economische Zaken en Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur. De commissie zal bij haar werkzaamheden een beroep kunnen doen op personen en instellingen binnen en buiten de overheid voor het verkrijgen van inlichtingen of deskundige bijstand. Conform de aankondiging in de regeringsverklaring zal ernaar worden

gestreefd de nota nog dit jaar te doen verschijnen. De werkzaamheden van de commissie en die welke worden verricht in het kader van het hierna te noemen project 2, zullen in nauwe onderlinge afstemming plaatsvinden.

Project 2

Het tweede project strekt ter uitvoering van de uit het regeerakkoord voortvloeiende opdracht aan de Minister van Economische Zaken een actieprogramma op te stellen ter stroomlijning en vermindering van wettelijke voorschriften in verband met de economische ontwikkeling. Het kabinet heeft op voorstel van de Minister van Economische Zaken besloten dit actieprogramma te doen voorbereiden door een gemengde commissie van deskundigen en ambtenaren onder voorzitterschap van prof. mr. W. C. L. van der Grinten.

De ambtelijke leden van de commissie zullen afkomstig zijn van de Ministeries van Algemene Zaken, Justitie, Economische Zaken, Financiën en Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

De invalshoek van deze commissie is de belasting die de economische sector ondervindt van regelgeving, bij voorbeeld in de vorm van proceduredruk, vertragingen en belemmeringen. De commissie zal zich in eerste instantie richten op een aantal ontwerpen en voorontwerpen van wet, die voor de economische sector belastend kunnen zijn. Daarnaast zal zij voorstellen doen over de nog openstaande punten van deelrapport 31 van de tweede heroverwegingsronde (kamerstukken Tweede Kamer, zitting 1981-1982, 16 625, nr. 57), met inachtneming van het gestelde in de regeringsverklaring. Ten slotte zal de commissie een voorstel doen voor de verdere aanpak van deregulering in verband met de economische ontwikkeling.

De werkzaamheden van de commissie zullen zich in beginsel uitstrekken over alle wetgeving. De bouwwetgeving en de regelgeving betreffende ruimtelijke ordening en milieuhygiëne zullen in de hierna te vermelden projecten aan de orde komen en mitsdien niet binnen de taakomschrijving van de commissie vallen.

De commissie zal haar werkzaamheden verrichten in nauw overleg met de departementen wier regelingen door haar worden gezien. Uiteraard zal de commissie bij haar eindoordeel over de desbetreffende regelingen ook andere belangen in haar overwegingen betrekken dan die betreffende de economische ontwikkeling.

Het actieprogramma zal zo tijdig aan het kabinet worden voorgelegd, dat het nog voor het zomerreces 1983 aan de Staten-Generaal zal kunnen worden aangeboden. Overigens is voorzien in interim-rapporten van de commissie, zodat over bepaalde onderwerpen besluitvorming kan plaatsvinden, vooruitlopend op het uiteindelijke actieprogramma.

Project 3

De Ministers van Economische Zaken en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer hebben op basis van afspraken in het regeerakkoord en uitspraken in de regeringsverklaring besloten tot het in gezamenlijk overleg voorbereiden van een actieprogramma inzake deregulering op het gebied van milieuhygiëne en ruimtelijke ordening (Dereguleringsprogramma Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (DROM)).

Het actieprogramma, dat nog vóór het zomerreces aan de Tweede Kamer dient te worden uitgebracht, zal uitgewerkte voorstellen bevatten met betrekking tot het in verband met de economische ontwikkeling stroomlijnen en verminderen van wet- en regelgeving en procedures op genoemde beleidsterreinen binnen het kader van de gehanteerde uitgangspunten en doelstellingen van deze beleidsterreinen.

De opstelling van het actieprogramma is in handen gelegd van een stuurgroep, waarin van elk van de beide Departementen van Economische

Zaken en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer twee ambtenaren zitting hebben. Het voorzitterschap berust bij Economische Zaken. De voorbereidende werkzaamheden worden verricht door een werkgroep, eveneens paritair samengesteld uit ambtenaren van genoemde departementen, waarbij het voorzitterschap bij Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer berust.

De werkzaamheden zullen als volgt gefaseerd worden:

- allereerst dient ten aanzien van de voorstellen tot wet- en regelgeving, die nog in voorbereiding of nog niet van kracht zijn, een toetsing plaats te vinden omtrent de te verwachten effecten voor het bedrijfsleven. Op basis daarvan zal moeten worden besloten omtrent de al dan niet gewijzigde voortgang van deze voorstellen. Ook nieuwe voornemens tot wet- en regelgeving zullen aan een dergelijke toets moeten worden onderworpen;
- tevens dienen op korte termijn besluiten te worden voorbereid die kunnen bijdragen aan een oplossing van de vergunningproblematiek;
- vervolgens zal aandacht moeten worden gegeven aan de effecten voor het bedrijfsleven als gevolg van de bestaande wet- en regelgeving op basis waarvan voorstellen tot verbetering kunnen worden voorbereid.

Project 4

Ten behoeve van de doorlichting van de (woning)bouwregelgeving is door de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer een stuurgroep in het leven geroepen. Deze stuurgroep Deregulering (Woning)bouwregelgeving staat onder voorzitterschap van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en bestaat voorts uit ambtenaren van de Departementen van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, van Binnenlandse Zaken en van Economische Zaken. De stuurgroep zal een actieprogramma voorbereiden, dat ten doel heeft te komen tot het afschaffen van overbodige regels en voorschriften in het bouwproces, met name bouwtechnische voorschriften. Uniformering van de bouwvoorschriften wordt daarbij noodzakelijk geacht. Tevens zullen daarbij worden betrokken de bouwvoorschriften die in het kader van het verdelen van de geldmiddelen als subsidievoorwaarden worden gesteld.

Ten slotte zal het actieprogramma voorstellen bevatten met betrekking tot verkorting van procedures, die uit de regelgeving voor het bouwproces voortvloeien.

Het actieprogramma dient vóór het zomerreces aan de Tweede Kamer te worden aangeboden. De werkzaamheden van de stuurgroep worden voorbereid door een interdepartementale werkgroep.

Project 5

Tot slot moet vermeld worden dat een commissie van ambtenaren van de Ministeries van Economische Zaken en van Financiën, onder voorzitterschap van Economische Zaken, bezig is met de stroomlijning en vereenvoudiging van het steuninstrumentarium, voor het bedrijfsleven. Deze is gericht op een overzichtelijker ordening, in elkaar schuiven of vermindering van bestaande steunregelingen. Daarbij zal het aantal bureaucratische voorschriften worden verminderd, terwijl kleine regelingen voor detailproblemen zullen worden omgezet in meer globale regelingen. Deze stroomlijning zal overigens als geheel geen extra beslag op budgettaire middelen mogen leggen. De werkzaamheden van deze commissie-steunverlening zullen medio 1983 worden afgerond. Bij de voorstellen zal rekening worden gehouden met de aanbevelingen van de Voortgangscommissie inzake het Industriebeleid, die voornemens is aan dit thema in de komende maanden aandacht te besteden.

De Minister-President, Minister van Algemene Zaken,
R. F. M. Lubbers